

2

Чув

РУЖИЦА

или 14285

РЕДЪ КНИЖКИ ЗА ЖЕНЫТЪ.

издаваны

отъ

П. Р. Славейкова.

КНИЖКА II.

14285

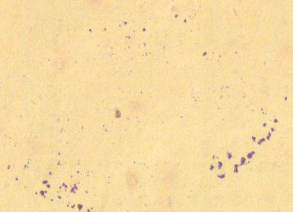

ЦАРИГРАДЪ.

Въ Печатницѣтѣ на Македоніѣ.

1871.

~~48~~
8852

873

1732

396 (4972)

14285

РУЖИЦА

или

РЕДЪ КНИЖКИ ЗА ЖЕНЫТЪ

КНИЖКА 2.

Жената.

Мнозина отъ учепытъ въ разны врѣмена писали сѣ и въ прозѣ и въ стихове и сѣ ся изразявали всякой споредъ мнѣніето си за женѣтъ.

Може нѣкой отъ тѣхъ, като отъ мѣжкѣ природѣ, по нѣкога умышленно или не да сѣ надминували границытъ на укоряваніето или на ласканіето. Това не е нищо. Да има нѣкой таквозь или онаквозь мнѣніе за единъ прѣдмѣтъ и да го исказва прѣдъ другы, то е свободно за всякого. Но да ся приима това мнѣніе и да ся припознава като истинско или лъжовно, това е работа на опѣзи които слушать или прочитатъ туй мнѣніе.

Това като е тѣй, нека оставимъ ный всички другы на

странѣ и да пригледамы сами женѣтъ изъ по-общото и разгледваніе.

Земѣте единъ шипѣкъ (гюль, тридафяль) и взрѣте ся внимателно въ единъ кой да е отъ хубавыѣ листове на цвѣтътъ му, червенъ е шарѣтъ който покрыва единѣтъ часть на този листъ и пакъ червеникавъ е шарѣтъ който покрыва другѣтъ часть на истыйтъ листъ. Едната часть е съвършенна въ силѣтъ, а другата въ нѣжността на шарѣтъ си; а съчетаніето, или, тѣй да кажемъ, слияніето на тѣзи два мало разликующи шарове въ единъ и този листъ съставя прѣкрасното що има въ славимыйтъ този цвѣтъ.

Человѣкъ е листѣтъ отъ шипокѣтъ, на който едната шаровность прѣдставя мъжа, а другата женѣтъ, а цѣль шипокѣтъ прѣдставя всичкото человѣчество. Ще каже прочее че жената, тойзи истыйтъ человѣкъ подъ друго разгледваніе, тя е цѣлокупността на най-нѣжныѣ и тънкыѣ силы на человѣка, както мъжѣтъ е всичкото на по-ѣкыѣ и по-силныѣ: събраніето на единѣтъ и другѣтъ отъ тѣзи силы съставя въ двоицѣ познаваемото съвършено Божіе създание — человѣка.

Като придирваме направѣтъ на туѣ създание, намѣрваме че мъжѣтъ е надаренъ съ гърды ѣкы за да противустои на насиліето, а жената — съ гърды нѣжны, млѣконосны за храненіе на младенца; на мъжа сѣ дадени рѣцѣ и мышцы жилавы за да употрѣбява оръжіе и разны тежки оръдія, а на женѣтъ тънки и крѣхкы за да го поддържа, младенецъ, и да му пригодава, кога стане мъжъ; гласѣтъ на мъжа е грѣмеливъ, като трѣба що зове на бой, а на женѣтъ гласѣтъ е гѣвкавъ и сладкозвученъ, като на славей, за да го привожда въ длѣжността му. Якъ той и небоязливъ, а тя слаба и свѣдлива; остроуменъ той а купно и велепрѣдпріимчивъ; геніялна тя и върховно съвършенство на най малкыѣ подробности. Той самодържецъ на тѣлата, стрѣлухъ и яростенъ, себелюбивъ и велемудренъ; господарка тя на душыѣтъ, кротка и милосерда и цѣломудренна въ смиренномудріето; съ еднѣ рѣчь което липсува на мъжа дарено е на женѣтъ и наопаки; и какѣто е той въ голѣмыѣтъ имперіѣ на обществото, таквазъ е и жената въ

царството на семейството. И тъй мъжът и жената сѣ едно лице: тѣ сѣ чловѣкътъ, когото ако раздѣлимъ не може да сѣществува, понеже е таквъзъ первообразното изишно твореніе на създаиіята които сѣ излѣзли изъ всемждрытъ рѣцѣ Божіи.

Така устроень чловѣкъ станѣло е природиѣиша нужда, што всякой за себе си, като слѣдува врожденнѣтъ си наклонность, да бѣде прѣдаденъ въ исплненіето на природнѣтъ си длѣжности за сполучваніе на назначенното чрѣзъ общо съдѣйствіе негово прѣдопрѣдленіе.

И ето мъжътъ тутакъ си, тиканъ отъ природното стремленіе, което го обладава, и отъ дѣятельностьтъ, излѣзва отъ огнището си и скытащецъ ся по горытъ и долинытъ земны става господарь на земѣтъ за утвърденіе, съхраненіе и огражденіе на семейството си; а жената ограничавана отъ немощтъ си, отъ търпеливостьтъ и отъ подробничавый си умъ, остава при огнището, става владѣтелка за да го устрои и укра си, и най привлекателното е че тя образува прибѣжището и успокоеніето на мъжа.

Така започенва съставеніето първо на челядь послѣ на народъ и на държавѣ; но за злѣ честь силата, като излѣзва изъ договорытъ си съ немощтъ, прѣзира и угнѣтава ѣ; и тъй сѣ произлѣзли неволничества, робинства, похыщенія, продажничества, развращенія и унищоженія, които едно по друго като измѣчватъ слабѣтъ странѣ т. е. женскыи полъ и го правятъ подигравкѣ на страститѣ, опияняватъ исторіѣтъ на чловѣка.

Но пакъ всички тѣзи умразны неправды и угнѣтенія не сѣ могли никакъ да изгладятъ не толкозъ явнытъ но свѣтлытъ и неотнемваны душевны добродѣтели на женѣтъ, нито да ѣ пакаратъ да забрави първоначалното си прѣдопрѣдленіе. Нейнытъ боскы и сега еще бозаѣтъ младенеца чловѣкъ, нейнытъ бдѣнія и неспанія го възращаватъ, и като чрѣзъ невидимѣ илектрическѣ жцѣ тя му прѣподава нѣжнытъ чувства на чадолюбивото си сърдце, които е осѣдена прѣзъ хыляды години да гледа какъ испослѣ сводятъ неволно вратъ подъ тежкото иго на развращеніето на мъжа.

Този много пѣтя поразяваный а много пѣтя и по-виро- главо въсправяный егоизмъ трѣбаше да ся обори, това разстроено състояніе да ся поправи, и тѣй всякой, завър- нѣтъ въ положѣтъ на първоначалното си посланіе, да ся занимава въ природныѣ си длѣжности. Трѣбаше вече да му ся наложи силнѣ юздѣ. Дойде изпълненіето на годиниѣ. Щомъ възсія свѣтло отъ Вѣстокъ христіанството и него- выѣ златозарны лучи чрѣзь Апостолыѣ ся впечатахъ силно въ сърдцето на чловѣка, ето че, както отъ буинѣ порой сблѣсквапы поточета, расподѣленный чловѣкъ при- брѣзва да стисне рѣцѣ взаимно и да стѣпи подѣ ясно и прѣсвѣтло знамя на първоначалното си прѣдопрѣдѣленіе; ето и мѣжтъ, отъ сіяніето на Евангеліето освѣщаванѣ вече, сблѣича вироглавыѣтъ и необузанныи си егоизмъ и дава на женѣтъ принадлежното ѣ мѣсто, а жената завзема пакѣ дерзновенно многосложныѣ и важны длѣжности на така осветеното материнство. А отъ тогазы и започенва и ся освещава христіанското семейство.

По Въспитаніето

Кой-то познава колко годѣ Европѣ, състояніе-то на народыѣтъ въ неѣ и каквы старанія полагаѣтъ на всякъдѣ за въспитаніето на женскый полѣ, ще ся чуди и праведно, какѣ тѣй, единѣ народѣ като нашѣй-тѣ толкозы назадѣ останѣлъ и толкозы сиромахѣ, и до днесѣ не ся е завзель както трѣба, да ся постараетѣ, чрѣзь образованіето на жены- тѣ, да ся заварди отъ тѣзи злочестины които го разсипватѣ и вещественно и нравственно. У насѣ, колкото и да ся е показало ревность и желаніе за изучваніе-то на женскый полѣ, никѣдѣ еще не виждамы да ся е схванѣлъ този прѣдмѣтъ както трѣба, и ревностьѣтъ и желаніето на нашѣтъ родолюбцы не е влѣзла еще въ пѣтъ-тѣ който води къмѣ цѣльѣтъ до койѣто искамы да стигнемѣ съ изучваніето на женскѣтъ си челядѣ. Ный смы сырмасы до колкото никои другѣ народѣ въ Европѣ, а ето ни въ едно еще дѣвиче- ско училище не ся е зело подѣ вниманіе въспитаніето на дѣвойкы-тѣ и по домашнѣ економіѣ. Въра-та и чрѣзь

нейн нравственността е която спасава народи-тъ, но ето че и въроисповѣдното възпитаніе на дѣвойкытъ е занемарено.

Ний не сме съгласны съ онѣзи кои-то казуватъ че жената не трѣба да бѣде учена и че не ѝ трѣба ученіе, за да добыва повече богатности и пріятности, които сж исклучително украшеніе и дарованія на женытъ отъ природжтъ, и чрѣзъ които жената украсява и благопріятствува домътъ си. Таквызъ начала сж варварскы и недостойны за добры-тъ качества свойственны на нашій-тъ народъ. Ний прочее прѣпорѣчваме изучваніе-то на жены-тъ повече отъ всичко друго, но прѣпорѣчваме да бѣде то съобразно и съгласно съ прѣдопрѣдленіето на женжтъ въ свѣтътъ, и съсъ състояніе-то на народъ-тъ на който принадлежатъ, а не таквозъ прѣцуфрено, неразбрано и на никаквы начала неосновано изучваніе.

Прѣдопрѣдленіето на женытъ е тройко, слѣдователно и възпитаніето имъ трѣба да бѣде трегубо: *нравственно, умствено и въроисповѣдно*; отъ другж странж пакъ състояніето на нашійтъ народъ изысква това тройното възпитаніе на женытъ повече отъ колкото у всякой другъ народъ.

Ний Българытъ сме, както рѣкохмы, сиромашъ народъ, жжжтъ съ голѣмо блжтаніе и насилж едва ли може да припичелва онова което му е най-нуждно за въ къщжжтъ. И тѣй когато богатата Европейка и учи и знае домашнж-тъ економіѣ, колко повече трѣба да ѣж учи и да ѣж знае сиромашката Българка?

Послѣ, когато честитата Европейка, която има въ отечеството си учены и прѣмудры учители, добры и наредены училища, но при всичко туй пакъ тя е първыйтъ нравственнъ и въроисповѣденъ учитель на дѣцата си, колко повече трѣба да бѣде таквазъ бѣдната Българка която нѣма ни еднаж отъ тѣзи добрини, и най-вече, когато най-първата нужда на народътъ ни е въроисповѣдната и нравственна отхрана?

Като казувамъ *въроисповѣднж* отхранж и *въроисповѣднж* начала, азъ не разбирамъ простащкытъ и безсловесны привичкы и прѣдразсждкы на въроисповѣданіето, но духътъ на христіянството, чрѣзъ който челоувѣкъ става

дългомя благополученъ на тозъ свѣтъ, и светитъ прѣдация на православіето, чрезъ които Българинътъ ще спомогне и съдѣйствува за благополучіето и величіето на отечеството си.

Истинно вѣроисповѣдно или религіозно чувство не състои въ това само дѣто да ходи нѣкой редовно на черквѣ, за да прави поклоны, да ся кръсти и да повтѣря съ нискъкъ гласъ, това което изговаря свещеникътъ машинално, безъ да разумѣва ни най-малко божественнитъ заповѣди на Евангеліето и безъ да ся стараете да ги изпълнява, нито да пости и говѣе машинално само въ опрѣдѣлени дни, а въ сърдцето си да негодува за тѣзи нужди, нито да вѣрва сънища и дни и броеве лоши или честити, самодивы, владкодлацы и други; но въ това дѣто да прави волѣжтѣ Божіѣ, да не клевети и да не навѣтува отъ *зависть* и *ненависть*, да не злослови по-горнитъ отъ него въ знанія, да знае че дѣяніята т. е. работытѣ на челоуѣка и неговото къмъ другытѣ обясаніе е главната причина на благополучіето или злополучіето, и всичкото вѣроисповѣданіе и нравственность на челоуѣка ся основава на Іисусъ Христовѣтѣ заповѣдь: «Коего ты мразишь не дѣй го прави другому»; да не иска да ся ползува само на челоуѣцытѣ; да не обижда и онеправдува едни за да угоди на другы, защото миѣнїето и сѣжденїята на едни или на другы сѣ нищо, когато неговата совѣсть е спокойна, и му казва че той изпълнява длѣжноститѣ си точно. Всякой разумешъ челоуѣкъ, като размысли добръ, лесно може да разбере че много *добрытъ*, *точныйтъ* и *гордыйтъ* челоуѣкъ има и много неприятели; на това безбройны примѣры ни дава както древнята тѣй и новата Исторія. Всичкытѣ великы и славны мѣжїе имали сѣ и силны неприятели, които тѣ сѣ прѣзирали и това е было достаточно отъ тѣхнѣ странѣ мщенїе и наказанїе. — Челоуѣкъ трѣба да знае че истинно вѣроисповѣданіе и страхъ Божій е отвращенїето отъ *зависть*, отъ *непризнателность*, отъ *злорадость* отъ *оклеветанїе* и отъ *праздножтѣ*, чрезъ коїкыта става нагубенъ първо на себе си и второ на другытѣ.

Таквозъ едно вѣроисповѣдно вѣспитанїе, което като пра-

вило и водител на живота да всѣе въ сърдцата на Българкытъ дължността и честолюбіето, да промѣни съвършено семействениытъ животъ на цѣль народъ, ще опитомни възпитаніето и ще го направи по-разумно и тъй да кажемъ по-Българско и най послѣ по-благополучно отъ днешното.

Домакынята трѣба да има всякога на умъ великото умно изреченіе *спистявай врѣмето* и да не забравя че врѣмето е платътъ на живота. За това трѣба да знае колко струва всякой лакътъ отъ туй скѣпо исканіе. Който спастря и устроява малкото става способенъ и достоинъ и за многото; домакынята трѣба да вавди ветхытъ си дрежки за употребеніе при шетнѣжтъ си въ кѣщи. Най богатата Англичанка при шеткѣтъ си въ кѣщи облъчена е въ ветички но чисты дрежки; нека подражавамы тѣхъ и да не забравямы, че съ двѣ бодванія на иглѣжъ ся закѣрпва дрехата, съ малко варъ ся бѣлосва кѣщата, съ малко вода ся угася подхванжтыйтъ пожаръ, една *парѣ* ражда едно *меджидіе*, и едно зрѣнце става толчанозъ голѣмо дърво!

Жената до като е още малко момиче има свята дължностъ да ся учи, да работи, да ся занимава непрѣстанно; като порасте да прѣподаде всичко що знае на по-малкытъ си братя и сестры, а когато стане майка да бди съ ревностъ надъ възпитаніето на дѣцата си.

Майката трѣба да има прѣдъ очи че умственнытъ силы на дѣцата сѣ слабы на споредъ възрастътъ имъ; слѣдователно не трѣба да отеготява мозкѣтъ имъ съ разны и мѣчно разбираны уроцы; защото това е вредително за тѣзи слабы създація. Древнитѣ народи учили чедата си на по-главнытъ науки и начала на образованіето и на добродѣтельжъ посрѣдствомъ поезіѣжтъ, пѣяніето и музикѣжтъ. На невѣжественнытъ и необразованытъ това безъ друго вижда имъ ся невѣроятно; но който знае колко годѣ исторіѣжъ може да забѣлѣжи че такъвъ е былъ общепрїетыйтъ начинъ за поучаваніе у Евреитѣ, Египтенытъ и Гърцытъ. А съ този начинъ често ся служатъ нѣкои и отъ днешнытъ образованы народы. Но какъ става това обыкновенно у насъ днесъ? Нѣй или никакъ и на нищо не у-

чимъ дѣцата си, или ако сторимъ да ги учимъ, даваме имъ книги които съдържаватъ высокъ смислъ и писаны на языкъ който ся говорилъ прѣди хылядъ години, тѣй що горкытѣ тѣзи създанія, безъ да разбиратъ ни в жкъ отъ това що четятъ, цыцратъ само като свраки, а заради туй и нѣматъ никакъ присърдце да ся учатъ. Дѣцата трѣба да прочитатъ кратки и любопытны прикасчицы, чрѣзъ които ся подбада любопытството имъ, тѣй що безъ да ся осѣтятъ и тѣ добиватъ наклонность къмъ прочитаніе.

○ Майката ако иска да направи дщериѣ си да бѣде домакыниѣ, нека ѣкъ приучи отъ рано какъ да управлява домъ. Като казувамъ да управлява домъ, не разумѣвамъ друго осѣнь да възложи на неѣкъ настояваніето врѣзъ едно нѣщо най-напрѣдъ, послѣ и на друго, да ѣ прѣдаде да има настоятелството надъ еднѣ отъ слугыниѣтѣ, и тѣй постепенно да ѣ възлага еднѣ по еднѣ грыжитѣ на цѣлый домъ; такъвъ едно приготовленіе привлича момичето, защото младиѣтѣ осѣщатъ голѣмѣ радость, като гледатъ че имъ ся повѣряватъ важны на споредъ възрастъѣ имъ работы.

○ Майката трѣба да научи дщериѣтѣ си да прочитатъ и да пишѣтъ правилно; защото е *срамота* жена, въ всячко друго *остроумна* и благородна въ обходжѣтѣ си, да не знае да прочита както трѣба; а еще по-голѣмо невѣжество и срамъ е да не знае да пише правилно. Най-долнята Англичанка знае да прочита свободно и да пише правилно, на което науча безъ друго и чедата си тя сама.

○ И тогазы даже когато отъ сиромашіѣ или отъ своенравіе една майка не може или не иска да учи момичетата си на друго ученіе, то пакъ непрѣмѣнно трѣба да ги настави въ домашнѣтѣ бѣдущность и благоденствіе; защото колкото богата и да бѣди една домакыня, не е възможно да ся наблюдава къщата добрѣ безъ нейнѣтѣ бдителность и наредбѣ. Соломонъ казува: Жена уредна и списовна никога не ще познае сиромашіѣ; прѣзъ венчкый си животъ тя причинява на мъжа ползѣ а не поврѣдѣ.»

○ Найнеучената жена пакъ трѣба да знае да прочита добрѣ, да има понятія отъ Грамматикѣ, отъ Землеописаніе, да знае *Исторіѣтѣ на Българитѣ* и четыриѣтѣ дѣйствиѣ

на Числителицѣтъ ; всичко това е необходимо за нѣкъ когато влѣзе въ навалицѣтъ на дѣйствителный животъ. А мене ми ся чини че не е излишно но даже е нужно за женитѣ да знайтѣ и по малко рисованіе ; защото никога не могатъ искара хубавы шевове и рѣкодѣлія, ако не умѣйтѣ да ги располагагѣ по правилата на рисованіето. Освѣнь това рисованіето може да послужи на младѣтъ мамы и жены като едно *невинно и пріятно* развлеченіе и забавленіе не само прѣзь праздното врѣме на отпочиваніето имъ но и въ расходкѣтъ въ описаніе на красотѣтъ на природѣтъ ; това пріятно занятіе не само че ще ги привардва отъ много и разны искушенія и поплъзовенія, поражданы отъ празнитѣ мысли въ праздното имъ сѣдѣніе, но еще изостря умѣтъ и облагородва душѣтъ. Человѣкъ трѣба да отбѣгва отъ праздното сѣдѣніе, като отъ найголѣмъ грѣхъ, защото празднотата е майка на всичкѣтъ лошавины. Нашитѣ славны за цѣломудріето си стары Българкы не сѣж употрѣбывали освѣнь праздното си отъ домашнѣ и полскѣ работѣ врѣме за изработваніе на онѣзи хубавы везанія и шевове по краишницѣтъ на месалѣтъ си, на полѣтъ, на рѣкавытѣ и на якѣтъ си, на изяществото на които не можемъ днесъ да ся не чудимъ. Днешнитѣ Българкы иматъ шевѣтъ за главнѣ работѣ и не шѣйтѣ освѣнь прѣзь дѣлничны дни, когато ги чакатъ толкозъ другы домашны работы, а празникъ сгѣрнѣтъ рѣцѣ и дай тогазъ крылѣ на умѣтъ да вѣрка и дѣто трѣба и дѣто не трѣба. За това добрѣ бы было да имъ ся даде едно занятіе, което, безъ да ся сматря като работа, да занимава празнитѣ имъ часове. Въ Англіѣж, Германіѣж и въ Италіѣж женитѣ ся занимаватъ успѣшно съ рисованіето.

Цѣръ за хубость.

Земѣ двѣ зърна дѣвическа срамежливость,

Приложи и четыри зърна малчеливостъ

Тѣзи двѣ нѣща сѣкай ги добрѣ въ хавана,

Приложи послѣ трудолюбіе сто драма,

И половинъ окъ честность, ама отъ добрѣтъ,

И добродѣтель колкото сѣждѣтъ ти хвата.

Отъ тозъ цѣръ шѣй на часъ по единъ лѣжица,

И ты ще ся въ свѣтътъ най първа хубавица.

Кръстоносна война.

Противу облеклото на женитѣ.

[Продълженіе отъ брой 1.]

»Извѣстно е че държавата и властѣта на великолѣпнитѣ ви и велможны фистаны ся простира отъ единѣтъ край на вселеннѣ до другитѣ и че выковетѣ на всичкитѣ философы противу тѣхъ разляганы въ едно врѣме произвеждатъ шумъ подобенъ на онзи който издаватъ фистанитѣ ви кога вървите. Ако бы да извърше нѣкой да ся ограничи шпровичнѣтъ на тѣзи кошари за женитѣ, ще направи наистинѣ такъвъ единъ славенъ подвигъ за какъвто никой до днесъ не ся е показалъ достоинъ.

Ученый Бенъ-Джонсонъ мърмряше, както и ный днесъ, тогашнитѣ господжи. „Не виждамъ, выкаше, не виждамъ вече жены и плѣть чедовѣческѣ, но куклы увалѣсты! Вы самы себе си онеправдавате като ся отрупаваше съ огнедышны твърдѣлы, твърдѣлы безобразны безъ да сѣ привземаны.“

Малко по на подирь когато съзаклятieto на Испанцитѣ противу Венеціѣ смуги Европѣ, кошаритѣ ся прѣобразихѣ на кльколни (камбаны); женитѣ дундесты и увалѣсты както и въ нашето врѣме сега, до толкозъ подядосахѣ остроумнаго и язвительнаго Куевода, што чрѣзъ прѣдставяніето въ комедіѣ широкитѣ фистани помѣчи ся да докара Испанкитѣ на покаяніе. Прѣдстави въ сатирѣтъ си женѣ който народѣтъ, като ѣ прѣсторилъ на *камбанѣ* окачилъ ѣ срѣдъ еднѣ голѣмѣ площадѣ. И исгасвахѣ отъ смѣхъ камбановиднитѣ жены, като прочитяхѣ тѣзи сатирѣ, но пакъ продължавахѣ да ставатъ все по-дундесты и по-широки.

Испанскы-тѣ началства, които всичко върсахѣ чрѣзъ уставоположенія и одобрителны гласоподаянія, поразихѣ като съ грѣмъ тогашнитѣ широки фистаны, сѣщо както на 1623 прѣдадохѣ на проклятіе *маранава* и гащы-тѣ на мѣжіетѣ, които имахѣ толчанѣсь шпровичнѣ што безъ трудъ ся прѣобразявахѣ на цѣлѣ орѣжнициѣ. Исторіята казва че Филиппъ II, като дозель веднѣжъ че сынъ му

Донъ-Карло носялъ въ беспрѣдѣлы-тѣ си шалвары два пиццла, уплашилъ ся да го не убіе и заповѣдалъ да го прѣтърсятъ добръ на вредъ.

На 1630 мъжіетъ напуснахъ тѣзи вретича (човалы) въ които сѣ пахахъ, но женскый полъ гы грабихъ и си гы присвои. — Сулло посеше купъ платно около гърдытъ си, а само малко обвивкы около краката; но съврѣмenniцѣтъ на Молиера, като въскрѣсихъ Испанскѣтъ модѣ отъ минѣлото столѣтіе, извадихъ на срѣдь онѣзи гащы и отиѣнихъ гърдытъ отъ платната. Френкыни-тѣ обаче задържахъ срѣдній прѣдѣлъ дори до междуцарствието. На 1710, като да ся увлякохъ и тѣ отъ безчиннѣ-тѣ огнищѣ, която распалаше тогазъ умоветъ, отдалечихъ ся на веднѣжъ отъ прѣдѣлытъ на здравый разумъ и отъ природнѣтъ формѣ, и начнахъ да утрупвать хубостѣтъ си съ лъжовны, украшенія, които напреднахъ непрѣстанно и на голѣминѣ и на грѣмьадность, и до толкозъ узрѣяхъ щото приличахъ на колосы.

На 1720 единъ писатель въ Холландіѣ, който държеше печатницѣтъ на отечеството си въ непрѣстанно движеніе, на когото обаче бѣднѣиетъ слогъ приготвяше множество да пріемѣтъ слѣдъ малко прѣобладавшѣтъ идеи на Монтескю и на Волтера, пишаше така: “Ужасната широчина на бѣзвѣщѣбены-тѣ фистаны расте непрѣстанно. Слѣдъ малко женѣтъ нѣма да ся побиратъ нито въ колата, освѣнъ ако бы да направятъ колата по-широки и отъ пѣтищата. Защо и момцѣтъ не въскрѣсятъ отколѣшны-тѣ онѣзи платници (човалы)? Тогазъ всяко приближеніе между двата пола ще стане не възможно.” Но фистани-тѣ все повече и повече ся подувахъ; твърдели-тѣ самы и подпоркытъ ся прѣнасахъ кога на десно кога на лѣво а по нѣкога и по всичкото окружіе. И Волтеръ и Попъ и Свигтъ и Канпигъ и Монтескю воевахъ на рукоу връзъ тѣзи твърдѣлы; но всички быдохъ разбиты прѣдъ тѣзи неоторимы кѣшары. Най страшнѣиетъ отъ неприятѣли-тѣ които нарекохъ по име, Волтеръ, много пѣтя испрати на връзъ женскы-тѣ твърдѣлы цѣлы опълченія на извителното си подгавреніе, но напраздно! Като пишаше

Мемнона прѣмъдраго, казваше че женитѣ на онова врѣме «повдигали лесно и носяли около себе си бѣчвы кои-то имали окружность до 24 педей». Но и Монтескоу ги блѣска силно въ Персидекитѣ си писма. Сама Сорбона, съгласна съ Волтера и Монтескоу истряска грѣмове-тѣ и молніи-тѣ си противъ жены-тѣ, но грѣмотевицы-тѣ и трескавицы-тѣ не одраскахъ нито фистацитѣ имъ. И тѣй и философіята и богословіето показахъ ся съвѣсмъ безсилны противъ стра- стѣтъ на женитѣ да ся дундять и гыздять.

Въ врѣме-то на Канинга, кошаритѣ, кога разшироча- вани, кога стѣснявани, по вѣкога продѣлжавани, раскривява- ни всякакъ, правены яйцовидны, круглесты, тѣркалесты, полукружны, слѣдовахъ да сѣ скыптроносны и да царуватъ съ много шумъ. Но революціята ги съсипа» (ще ся свърши.)

Здравіето и хубостята на женитѣ.

[Продълженіе отъ 1-й брой.]

За косѣтъ.

Това което шарлатанитѣ сѣ най много распространили е «тайната противъ опадваніето на косѣтъ» когато всичко що сѣ правили и правятъ за това е само лѣжа и измама. И за доказателство на това не ни трѣба далечъ да ходимъ, стига да испытамы устроеніето и растеніето на косѣтъ, и ще ся увѣримъ че никои жидкости, и еще по-малко маз- ны нѣща не могатъ да допрѣтъ до кореньтъ на косѣтъ, и сама науката е изнамѣрила по-хубаво и по-здрово срѣд- ство противу опадваніето на косѣтъ.

Косата на челоуѣка толкозъ по-твърдо ся държи у ко- реньтъ, колкото долнійтъ край е по-дебель отъ горнійтъ, а горень е онзи който стои извѣнъ надъ главѣтъ на. И тѣй косата стои въ кореньтъ си като запетляна. Както ве- че казахмы, кореньтъ на косѣтъ ся намѣрва у сѣщѣтъ или *истинскѣтъ кожѣ*; сега ако тази кожа нѣма доста хранѣ, доста кръвъ, тя ще ослабне, ще ся расхалака и ще ся подлокви тѣй що косата не ще може да стои твърдо въ неѣ. Както петелката ся отпетлява отъ халтавѣтъ брѣмѣкъ, тѣй сѣщо и косата ся измѣква изъ ослабнѣлѣтъ кожѣ.

Косата не опадва тутакъ-си щомъ кожата ся подлокви. Това става по-наподирь, както ся случавя въ нѣкои шаркы. Често ся случавя че слѣдъ опадваніето на косъ, коѣжто не е была кѣдрава, израснува кѣдрава коса.

Искамы ли да запрѣдваримъ опадваніето на косътъ, и ма само единъ начинъ: трѣба да гледамы колкото повече да задебелява на косътъ кореньтъ; а при това трѣба колкото повече да укрѣпявамы коѣжтъ въ коѣжто е кореньтъ на косътъ. Но всичко това може да ся постигнемъ съ пригодяваніето за косътъ, ако ѣ прибавямы колкото повече хранъ и пригодъ. Както е кръвта храна на всичкытъ удове въ челоуѣческото тѣло, тѣй и на косътъ на челоуѣка единственна храна е кръвта. За това трѣба колкото повече да ся умножи придваніето на кръвтъ.

Балсами прочее каквито Naarbalssam, Lowenpomade Muscastaraol и други мазове могатъ ли да причинятъ придваніе на кръвтъ? Никакъ; тамо има само единъ начинъ и който държи него точно и редовно ще има всякога здравъ и хубавъ косъ.

Най добро срѣдство за пригодяваніе на косътъ е гребеньтъ. — Ако всякой день ся счесвамы (сръшвамы) добръ съ честь гребень, то кожата на главътъ ни ся тріе, и колкото по-силничко ся притиска съ гребеньтъ, толкозь повече кожата ся тріе и съ това повечко кръвъ надохожда; а отъ това кожата наедрява и задебелява, а косата заяква и повече ся укрѣпява. И косата за да бѣде здрава трѣба да има движеніето си; а нейното движеніе е острото чесаніе, но и то не трѣба да ся прѣкарва, а най вече не трѣба да стягамы яко косътъ, защото отъ това скоро пада.

На косътъ може тѣй да ся пригодява: всяка вечерь прѣди ляганіе, истривай главътъ си съ сюнгеръ намокренъ съ 5 части водъ и еднъ часть спиртъ, и послѣ избръсвай ѣ съ еднъ кърпъ, тѣй щото да изсѣхне косата добръ. Счесвай ѣ добръ по-напрѣдъ съ редъкъ а послѣ съ честь гребень. За примазваніе на косътъ най-добра мазъ е: 5 лота гѣсто масло (и то да е бадемово или маслинно, а никакъ не маково) и единъ лотъ рицинено масло.

Но когато е вече наченъла да пада косата, трѣба вече да ся държи много добръ послѣднийтъ този начинъ, и то редовно, наймалко поне за три, четири мѣсеца, и ще ся зачуди какъ ще ся запрѣ и ще му заткъне косата. Но пакъ да ся не напуща никакъ и слѣдъ това чесаніето съ четыйтъ гребень. А по край това трѣба и тѣлото да има редовното си движеніе, щото теченіето на кръвьтъ да бѣде колкото по-правилно. Особенно ся прѣпоръчва да ся піе доста вода, защото съ испаряваніето на тѣлото и косата съхне и пада. Това ся вижда у старытъ людіе. Тѣхната кожа силно ся испарява и изсъхва, отъ това покожицата имъ ся сбърчвава и ся набира на бръчки, а истинската кожа ся отпуща и тѣй всичката коса испада отъ корень. *А който на младо врѣме пригоява косътъ си добръ той никога не остава съ голъ главъ.*

З а ж б ы т ь.

Едно отъ най дивнытъ украшения на человекътъ хубость сж — жбытъ. Но ето че едни украшавать жбы като бисеръ, когато други ся оплаквать отъ черны и прогнили жбы. Хубостьтъ трѣба да има хармонійтъ си, и да съгласява едно съ друго. Какъ бы ся виждало младо дѣвойче съ единъ низъ черны и прогнили жбы, не като модничарка ли съ дрехы за въ салонъ а съ съдраны шивали? Освѣнь това отъ не здравы жбы иде еше и жбоболь и устата добывать неприятень дѣхъ.

Да ся одържатъ жбытъ здрави трѣба и тѣхъ да ги накарамы да работять. Отъ това по-добро срѣдство нѣма. Работяніето подмладява человекъ, всякой удъ отъ тѣлото му крѣпне, всички органы заякнувать и тѣлото заякнува и по-снажно быва. Отъ жбоболь страдатъ редовно онѣзи които ся хранять съ сочны ястія, които не сдѣвковать добръ ѣденіето си, та имъ ослабватъ жбытъ и ся повреждатъ. Който иска да има хубавы и здравы жбы, нека ѣде твърды ястія и добръ да ги сдѣвува, а да піе и доста водъ за да облекчава вареніето на стомаха. Человекъцы които поради ѣденіето на сочны (чорбесты) ястія бѣхъ поврѣдили жбытъ си, по съвѣтътъ на лѣкаритъ запо-

чнѣли да ядѣтъ твърды ястія, говеждинѣ полу-сваренѣ, печено извѣтрѣ еще кърваво, хлѣбецъ коравъ и слѣдъ нѣколко мѣсеца зѣбитѣ имъ оздравяли, а и тѣ самы были здравы и снажны. А че това е така, можемъ да ся увѣримъ ако погледнемъ на челювѣцѣтъ отъ долній разредъ, които редовно имать здравы зѣбы.

Врѣдително за зѣбытъ е както горещото тѣй и студено-ното ъденіе. За пригодаваніе на зѣбытъ изисква ся: *три нѣтъя на день да ся истриватъ зѣбитѣ съ нѣкаквѣ острѣ четкѣ*; сутринъ когато станемъ, слѣдъ обѣдъ и прѣди да легнемъ; а всякога трѣба и устата да ся измывать съ чистѣ водѣ. Четкытъ за дѣцата да бѣдѣтъ помекы, а възрастнытъ нека зематъ колкото могатъ по-остры четкы за зѣбы, та ако бы ше изнайнапрѣдъ и да ся кървави кожата, по-късно тѣ щѣтъ да заякнѣтъ. Еще отъ като станѣтъ дѣцата на четири години зѣбитѣ имъ могатъ да ся чистятъ, и трѣба да ги научимъ да привыкнѣтъ на това.

Цѣльта за чистеніе на зѣбытъ е тази: да измывамы остаткытъ отъ яденіето или отъ храчкытъ и солены слюмки, отъ които зѣбытъ ся много поврѣждатъ. Който си чисти зѣбытъ съ нѣкаквы прахове или съ другѣ нѣкоѣ тинктурѣ, той още повече ги поврѣжда, защото на мѣсто да ги очисти, той съ това прави да остава по тѣхъ прахъ който ги обѣда. Всичкы тѣзи лѣжи трѣба да ся отвърлятъ. Най-хубаво е да ся чистятъ зѣбытъ съ рѣкныѣ, ромъ или съ спиртъ, и то само четката да ся накваса и да ся истривать зѣбитѣ добрѣ, а послѣ да ся измывать съ водѣ два три нѣтъя.

И тѣй, що ся иска за здравы зѣбы? *Да ся сдѣлва ъденіето добрѣ, да ся не яде горещо и много студено ястіе, и да ся истриватъ зѣбитѣ по три нѣтъя на день съ острѣ четкѣ.* Мало трудъ за таквѣзъ голѣмѣ награда!

Не само за вѣншиѣ хубость, но и за здравіето и за чистотѣтъ много е полезно да сѣ здрави на челювѣка зѣбытъ. Дѣ е най-мръсната нечистота аконе въ устата? А найвече у женытъ на здраво ся придирва коя каквы зѣбы има.

Новата мода.

(Писмо до нашитѣ на всякъдѣ Българки.)

Достопочитаеми Господжеи и Господжичи!

По на млади години додѣ бѣхъ, азъ бѣхъ единъ голѣмъ противникъ и гонителъ на модитѣ, но сега като застарѣхъ вече и познавамъ великото прегрѣшеніе което съмъ направилъ съ гоненіе-то на модитѣ, искамъ да ся покаѣмъ за да ми не прѣдвари смъртъ и да исплатѣмъ този си грѣхъ съ новѣ ревность къмъ модитѣ. За туй, драги мои, съ това мое къмъ васъ писмо, азъ ще ви помоля: първо да ми простите за всичко зло що може да съмъ направилъ чрѣзъ говеніето на модитѣ и, второ да ми послушате за това което има да ви кажъ. Не бойте ся азъ нѣма да ви поучъ на нѣщо което не ще да ви е по сърдце. Прѣдложеніето ми е не да ся отречете отъ модитѣ, но да ся съгласите на едно нѣщо за ползъ на модитѣ. Работата е да склоните щото за напредъ да не чакате вече да ви идѣтъ моды отъ Парижъ и отъ Вѣнъ, но да прѣдприемите и ваша милость да извадите една новѣ модъ, и модъ такъвъзъ която има да възвыши вашѣтъ любезность и драголюбность и ще удвои признателностьтъ на цѣлъ народъ къмъ васъ.

Но прѣди да поговоримъ за тѣзи новѣ модъ, дозволѣте ми да ви расправѣмъ на кратко за происхожденіето на модѣтъ; защото, споредъ както азъ мислѣмъ, ако и всинца ный да знаемъ какво ще каже модъ, и токо кажи че всинца ѣмъ обычаи, всинца обаче не знаемъ какво е началото и коя е цѣльтъ на модѣтъ.

Модата, Господжи мои, не е саморасло нѣщо; тя е изнамѣрена или да покрѣе единъ недостатокъ, или за да покаже едно прѣимущество. На примѣръ, единъ френскы царъ, като не искалъ да ся видѣтъ скулытъ които ималъ по вратѣтъ си, обвинилъ го съ една кърпѣ; на утринтъ отъ първыйтъ при царя служитель до прислужника на готваря му, намѣрихъ ся вратоветъ имъ целеносаны. Ризумѣва ся че слѣдъ три-четыри дена и на министритѣ му и на всичкытъ му чиновницы вратоветъ ся видѣхъ запримчени съ тѣзи примкѣ, коѣшто отъ 300 години на самъ всичкы вече носимъ, безъ да има по вратоветъ ни ни скулы ни вързулы по-другы отъ онѣзъ които самы ный разнообразно си ги вързулимъ.

Една княгиня отъ ревность да ся не видѣтъ дражеститѣ на кривытъ ѣ крака, покрѣла ги като направила фистантътъ ся до земѣтъ. Ето отъ кѣдѣ ѣ началото да метѣтъ днесъ Господжитѣ улицитъ съ фустытъ и фистантытъ си.

Друга една голѣмкына драго ѣ было да показува хубавытъ си гърды и кръжкытъ ся плещы. Ето началото на чувотного Де колте, когато нейна една братовчедка отъ мързеливичкытъ май и защото нѣмала нейнытъ прѣимущества извадила пѣкъ тя Нелкыз ето.

Ако да знаехте, Господжи мои, първата причина за измыслването на рижавичкитѣ, които зехте и вы за благородство уж да ги нататрузвате на рижитѣ си, не бихте ся отърпили да ся не съвети съ гласъ. Една благородна Господжа хванало ѝ было благороднигѣтѣ оизи сърбелъ, който не благородно ся казва краста, и горката, когато да излъзва въ хора, принуудена была да обвива прѣстѣитѣ си въ парцали съшиты като рижавици. Подирь малко като прихваща и дщериж ѝ принууждава ся да скопосва и нейж съ истатѣ скопосиж, който отъ дълго употрѣбене доста осъвършенствували; тѣй що и на други сж поревнѣло таквъж благородство, та захванѣли и тѣ да си обшиватъ прѣстѣитѣ.

Но защо да ходимъ толкозь далеч! Прѣди послѣднѣитѣ разорителнѣ войнѣ между Френцитѣ и Нѣмцитѣ, една френска господжа въ Парижъ, понеже страдала отъ меланхоиѣ (меракъ) и не можа да търпи прихлупенѣтѣ стрѣхъ на капелиното си, накарала модистрѣитѣ си да възправи (като керамидѣ правѣ на горѣ) сѣнчилото на капелиното ѝ, за да ѝ стърчи на главѣтѣ; и тѣй ето отъ единъ мѣракъ, или по-добрь отъ своеправіе, една нова мода, който безъ да гледа на кървавитѣ рѣкы що наводнихъ Францѣ, прѣминѣ и пристигнѣ и по насъ. Но ето слѣдъ малко Нѣмцитѣ хлопнѣхъж Френцитѣ по главѣтѣ, стърчащето на горѣ сѣнчило ся смаза и отъ него излъзе сега пѣкъ друга мода: възправеното, като керамидѣ на горѣ, сѣнчило на капелиното турихъ го повалено пакъ като керамидѣ на прѣкы, и тази мода сега е зела да ся показва рогата и по насъ.

Отъ таквызѣ и други слабости възползуваны, или ако шѣте и отъ разны нужды насидозаны, нѣкои остроумны шивачкы, нарекохъ ся *модистры* и захванѣхъ пѣкъ тѣ да прѣправятъ всякѣ новѣ модѣ на хыледы други новы моды; и тѣй раскронхъ разнообразно всякѣ еднѣ дрехѣ, паризахъ ѝ на всякаквы москы, тригѣтны, петокѣтны, многокѣтны, щото подирь нарѣзваніето да ся мѣчатъ пѣкъ да ги нашиватъ, за да ся намѣрватъ на работѣ* и да зематъ пары. Отъ това става дѣто всичкы почти дрехы сж зели и зематъ таквызѣ многообразны прѣобразованія, щото и имената имъ да ся запомнятъ даже не е лесно; равноплатнѣитѣ отколѣшни роклы, забунчета и забрадкы сж ся прѣобѣрнали на чудовищно многошарны и многосложны дрипелы, кѣрпелы, висулкы и джунджури.

Този ходъ на работѣтѣ не избѣгнѣ отъ спекулянтскѣитѣ погледъ на фабрикантѣтѣ за кошаченытѣ тканія, които, освѣнь дѣто че зехъ и тѣ отъ шерены по-шерены да ги правятъ, но, съдружены съ модистрѣитѣ и шивачитѣ, турихъж като непрѣстѣлно условіе, тѣ да тъкатъ платоветѣ, другитѣ да ги рѣжатъ и дробятъ, а безумнытѣ нѣй да имъ плащамы сж по и сж по за това.

Ето, госпожи мои, началото на модитѣ; ето каквы срдствна употрѣбаватъ европейцитѣ и европейкѣтѣ за да ся поминуватъ добрь съ паричкѣтѣ ни. И наистинѣ европейцитѣ сж станѣли толкозь искусны да печелятъ пары, щото твърдѣ често ни продаватъ сж по и

скъпо и вѣтрѣтъ. Това да не ви ся вижда че е прѣкалено, защото и Ваше Благородіе, както и азъ който ви пишѣ туй писмо, много пѣтя смы купували отъ Европѣ скъпо и скъпо не друго, но вѣтрѣ. Овѣзи ластичныѣ топчета, които купуваме, сѣ пѣлны съ вѣтрѣ отъ Европѣ. Но само тѣли сѣ? Да ли парытѣ които даваме за всичко онова шо ся казва лу со, не отивагъ по вѣтрѣтъ?

Любопытна е напстинѣ силата на модѣтъ; у нѣкои тя располага даже и съ вкусѣтъ въ яденіето! Отъ единъ мой пріятель, лице достовѣрно, азъ съмъ чулъ слѣдующійтъ расказъ. «Една моя познаница, казваше той, господжа достопочитаема поради благородното си обхожданіе, (която и двесъ има единъ доста важень характеръ, защото носы теготѣтъ на 60 години, (три години прѣди Крымскѣтъ войнѣ, тая госпожа, изящнолюбива до высшій степень, не оставяше да не опыта ни едиѣ модѣ; но имаше голѣмо отвращеніе отъ бѣлмытъ или чесновъ лукъ. Единъ день отидохъ да посѣтѣмъ тѣзи госпожѣ, а за ялѣ честь бѣхъ и забравилъ, че сутрентѣ бѣхъ ялѣ нѣщо съ чесновъ лукъ. Господжата толкозь много ся докачи отъ джхѣтъ ми на чесновъ лукъ, шото принуди ся да ми направи горчивы забѣлжкы. За да излѣзѣ отъ туй трудно положеніе употребихъ слѣдующѣтъ хыстрость. Господже, казувамъ, вы ся види да не знаете че сега чесновый лукъ е на модѣ; тая сутрина азъ обѣдвахъ при посланника, на трапезѣтъ имаше чесновъ лукъ и азъ неможахъ да не хапнѣ; а то ще каже че не съмъ азъ който ви досаждамъ на този часъ съ неприяныйтъ джхъ на чесанѣтъ, но е неумолимата мода на койкто вы сте най-вѣрната поклонница. Отъ то насетиѣ, казваше пріятельтъ ми, чесновыйтъ лукъ не липса за врѣме отъ трапезѣтъ на тѣзи Госпожѣ. »

Ето таквозъ е началото и силата на модѣтъ, драгы мои госпожди и господжыци! Но да поспремъ сега тукъ и съ второ азъ ще ви искажѣ моето за новѣтъ модѣ прѣдложеніе. (Слѣди)

Женскыѣ дружества.

Отъ двѣ ся е зела у насъ *идеята* за Женскыѣ Дружества и по какъвъ образецъ (юрнекъ) сѣ ся скроили тѣ? Това е трудно да ся опрѣдѣли. Ако смы разбрали добръ, нашитѣ Женскы Дружества нѣматъ еще какъвъ-годъ опрѣдѣленѣ ясныя цѣль — нѣщо, което дава силенъ поводъ да ся вѣрва, че тѣ сѣ явили у насъ по подражаніе. Но нійдѣ въ образованныѣтъ свѣтъ не срѣщамы ный учрѣжденія подобны на нашитѣ Женскы Дружества по духътъ и характерътъ. Напстинѣ, въ днешното врѣме навсѣдѣ по просвѣтеныѣтъ страны съществуватъ много *Женскы*

Общества съ разны *благодѣлительны цѣли* ; при това днесъ въ просвѣтеныйтъ мѣръ сѣществуватъ и тѣмъ нареченытъ *Женскыя вѣпросъ*, който сѣстои въ това че женитѣ, като ся виждатъ унижены и онеправданы отъ мъжіетѣ, който имъ отнели ужъ всяко право за самостоятелно развитіе и живѣніе, а ги удостоили само съ своето покровителство, искатъ да ся освободятъ отъ едно таквозъ *робство*, недостойно за чловѣка изобщо, и отъ едно таквозъ *непросено* покровителство, и за то сѣставятъ разны учрѣжденія въ ползъ на дѣлото си. Но нашитѣ Женскы Дружества не може да ся каже еще, че тѣ сѣ учрѣдени съ нѣкаквъ си *благодѣлительнъ*, прѣдварително прѣсмѣтннхътъ цѣль ; еще по-малко могатъ да иматъ претенціи че ся грьжатъ за отмахваніе-то отъ женскытъ полъ *аремъ-тъ*, който имъ сѣ наложили мъжіето. Но каква е цѣльта на нашитѣ Женскы Дружества ? Когато тѣ вече сѣществуватъ, разбира ся само отъ себе, че е имало причины, който сѣ, тѣмъ да речемъ, извадили на видѣло тѣзи дружества, защото нищо не бива безъ причинъ — имало е и цѣль, съ коюто тѣ сѣ ся учрѣдили.

Наистинъ, Женскытъ Дружества у насъ не сѣ ся явили туку тѣмъ, безъ всякъ причинъ; тѣ не могатъ и да не иматъ цѣль. Ако и да не ся е еще уяснила и опрѣдѣлила добръ цѣльта на тѣзи дружества, както и причинитѣ на тѣхното *изникваніе*, но сѣдящець по умственото и нравственно наше народно сѣстояніе, както и по особенноститѣ на наштъ общественъ животъ, особенно въ градоветѣ, сѣдящець еще и по малкѣтъ тѣзи дѣятелность, коюто вече исказахъ нашитѣ Женскы Дружества, — ный можемъ твърдѣ справедливо да заключаваме, че причинитѣ, по който сѣ ся явили тѣзи Дружества, сѣ важни, важна е и цѣльта имъ, ако и да е *скромна*, много по-скромна отъ колкото цѣльта на всицкытъ почты Женскы Общества въ просвѣтеныйтъ мѣръ.

Въ развитіето си ный сме останяли много назадъ, а между това *средствата* за развитіе — нравственно и умственно — у насъ сѣ твърдѣ ограничены. У насъ нѣма *Общественны Домове*, въ който да ся събира публичка и

отъ двата пола и, заедно съ пріятното прѣкарваніе на врѣмето, да си образува и духътъ. Ний сме отвыкнали да правимъ въ къщата си събирания отъ фамиліитъ на роднинитъ, пріятелитъ и съсѣдытъ си, на които събрания въ веселитъ разговори, смѣхове и други развлѣченія, да смѣсвамы и разговори таквызъ които бы дали добръ хранъ на духътъ ни, бы съдѣйствували за нашето душевно развитіе. 1) Наистинъ, събиратъ ся и у насъ въ праздницитъ по купища-купища млади момци, както и женены хора, и ходятъ отъ къщя въ къщя, но за какво? За съжалвніе, не за друго, а само да ся *наиджтъ, напійжтъ* добръ и да ся *напійжтъ* 2). Въ тѣзи събрания става

1) Ний Българитъ, както въобще всичкитъ Словене, обычаи общественодомашныйтъ животъ, събирамы ся у роднинитъ или у съсѣдытъ си, но, само — да си поѣдемъ, попѣемъ, повеселимъ и да си пораскажемъ за своитъ личны нужды; отъ това по-горѣ не си простира и не ся възвишава разговорътъ ни. Криви ли сме ний дѣто не ся грымжмъ въ тѣзи събрания за духовныйтъ си хранъ, когато въмамы еще това съзнание, тѣзи побужденія? Разумѣва ся че не. Отъ това обаче не слѣдва, че не трѣба да исповѣдвамы този си тъй прискърбенъ недостатъкъ.

2) Пѣснитъ и пѣніето е необходимо и твърдъ полезно, но не таквызи пѣсни и таквозъ пѣніе, каквыто ся чуватъ въ праздничны дни у насъ по улицитъ и по къщата. Пѣсенята облагородава, освѣжава и възвишава душякъ. Тя е израженіе на душевнытъ скръбъ и на душевнытъ радости; въ пѣсникътъ человекъ намира и утѣшеніе и насърченіе и въодушевленіе за нѣщо добро и високо. Но таквызъ ли съ тѣзи пѣсни, що ты пѣятъ по насъ стари и млади съ чашякъ въ ръкъ? О да бы были такыва! Но тѣ съ непристойны, развратны тѣ съ извыкватъ не отъ потребноститъ на душякъ а отъ виното, и за то бывать израженіе на скотскытъ чувства, а това помага за развалъ-тъ на нравственности-тъ и на характерътъ.

Тукъ не трѣба обаче, да смѣсвамы онѣзи тихы и пріятны веселбы, които срѣщамы и виждамы у насъ по селата. Трѣба да заблѣжимъ, че ний когато говоримъ за ненормалноститъ на нашитъ общественородомашенъ животъ, разбирамы прѣимущественно наштъ животъ по градищата, дѣто наистинъ той е зель таквозъ направленіе и таквызи формъ споредъ които доста ся отличаватъ отъ селскытъ. Да си кажемъ правичката, селскытъ общественородомашны събрания и веселбы въ всяко едно отношеніе стоятъ много по-горѣ отъ градскытъ, Пѣснитъ, шо ся пѣятъ на тѣзи селскы веселбы, вы-

ли по нѣкогажъ дума за нѣщо по-высоко отъ колкото пѣ-
снитѣ (твърдѣ често съвсѣмъ непристойны), виното и я-
деніето, за нѣщо по-важно — за нуждытѣ на общинянтѣ
на примѣръ ? Никакъ ! На другийтъ день, слѣдъ праз-
никътъ, прислушайте се въ разговоритѣ на млади и стари,
и вы друго не ще чуετε, освѣнъ расказваніе за вчерашни-
тѣ подвизи въ винопіеніето и дрѣ. Въ каветата, които на-
истиня ся пѣлятъ огъ млади и стари, — и тамъ не ста-
ва рѣчь за нѣщо таквозъ, което бы съдѣйствувало за нрав-
ственното развитіе на посѣтителитѣ. Театри нѣма у насъ.
Оставатъ Черквитѣ, Читалищата и Училищата, които бы
могли да съдѣйствуватъ на народното развитіе. Но тая
възможность е само за бѣдущето поколѣніе, защото за въз-
растнитѣ тя ся парализира съ свойството на сегашныйтъ
нашъ *ненормаленъ* общественъ живеть ; понеже праздни-
чнытѣ веселбы, піеніето, непристойното пѣяніе и каветата
съ своитѣ разнообразны игры, поглѣщатъ и заглушаватъ
добрытѣ зрна, които бы падяли въ душитѣ на тѣзи въз-
растны отъ черковнитѣ и училищнытѣ наставленія. До кол-
ко смы парализирани въ това отношеніе, твърдѣ ясно
може да ся види отъ това ; че когато дойде работата за
нѣкоякъ веселбъ, дѣто ще има да ся яде, піе и кряска, —
съ еднакъ рѣчь — дѣто има да ся лудува, ный съ готов-
ность давамы своикѣжъ лептѣ, но нѣкогажъ твърдѣ значи-
телнѣ ; а когато е нужно да жертвувамы за нѣкоякъ об-
щъ и твърдѣ полезнѣ работѣ, ный ся чуемримъ и свиди
ни ся да дадемъ и най-незначително количество ... 1) —
Криво ни е дѣто говоримы това, но какво да сторимъ, ко-
гато си е тѣй. Съ това не искамы ный да осѣждамы или
да изобличавамы нѣкого, но искамы да кажемъ, какъ нѣ-
мамы ный въ общественыйтъ си животъ почти никаквы
срѣдства за нашето умственно развитіе.

нѣгы сѣ таквизъ, щото правятъ добро впечатлѣніе на слушателитѣ
и присѣтствующитѣ и малко-много облагодѣяватъ и възвищаватъ
душѣтъ на челоуѣка.

1) По-вечето отъ нашитѣ Читалища имѣтъ и каветата, които ся
правятъ нарочно, защото при това условіе Читалищата иматъ по-
вече посѣтителы и абонаты. И това свидѣтельствува до колко ный
цѣнимъ душевното си развитіе и до колко ся грѣжимъ за него!

Но тѣзи сръдства сѣ още по-ограничени у насъ за женскійтъ полъ. Забиколена сѣ дѣца, отрупана сѣ кѣщи нѣ работѣ, жената има твърдѣ малко врѣме да ся грыжи за своето умственно развитіе. Мома още, тя не е излизала отъ кѣщи (рѣчѣта ни е прѣимувествено за градоветѣ), тя ся е готвяла за единъ дѣятеленъ домашенъ и окончателно подчиненъ на мѣжа животъ. Всичко-то нейно развитіе ся е състояло въ това: да знае да плете, да преде, тѣче, да знае да мѣси хлѣбъ, да готви ястіе и прч. Женитѣ не сѣ пріемали и не пріематъ нѣкое колко-годѣ свободно участіе въ събраніята на мѣжіетѣ си. Напълно подчинены на мѣжа, женитѣ у насъ сѣ осѣдени да бѣждѣтъ вынѣгы *пассивны*, и отъ тѣхъ е отнето всяко право да ся смѣсватъ въ каквы да е общественны работы, да даватъ своето мнѣніе 1) въ нѣкои важны или неважны въпросы, които не ся отнасятъ до огнището ѣ. И тѣй нацитъ жени сѣ запрѣни въ тѣснѣи крѣгъ на кѣщѣтѣ, въ който крѣгъ тѣ прѣкарватъ днитѣ и годинитъ си. За съжаленіе, и този крѣгъ по-вечето е удушливъ; той повече снижава и убива духътъ отъ колкото го възвишава и съживява. А жената не може да излѣзе вѣнъ отъ този крѣгъ. Дѣ е прочее, сферата, въ който жената бы имала възможность да обогатява познаніята си, или, тѣй да речемъ, крѣгозорѣтъ поне на домашното свое житіе-бытіе? Дѣ е сферата, въ който нашата жена бы могла да почерпва що годѣ възвишены идеякы, да почерпва съзнаніе за своето челоуѣческо достоинство, за своето високо назначеніе и за своитѣ свети длѣжности кѣмъ кѣщѣтѣ и дѣцата си, както и кѣмъ другытъ? А на единъ женѣ е необходимо подобно съзнаніе, необходимо е за нейъ душевно развитіе. Въ рѣцѣтъ на женѣтѣ сѣ дѣцата, тѣзи бѣдуци граждани. Тѣхното отхранваніе, и душевно и тѣлесно, естествено зависи отъ нейъ, Но дѣ сферата, въ който жената бы могла да ся научи на своитѣ светы и высокы длѣжности,

1) Наистинѣ, има жени, които сѣ пѣдновластны въ кѣщи и налѣ мѣжіетѣ си, които поради това вършатъ всичко — и въ кѣщи и вѣнъ отъ кѣщи — по диктовкѣтѣ на женытъ си. Но това е исключеніе и повече зависи отъ слабѣи-тъ характеръ или слабѣи-тъ мозѣкъ на мѣжи, нежели отъ правото на женѣтѣ.

както и това, какъ по-добрѣ да ги изпълня? До сега и малко ли е у насъ нѣщо таквось, което поне що-годѣ да е съдѣйствувало на душевното развитие и усъвършенствованіе на женѣтъ? (Слѣди.)

(Изводъ изъ Период. списаніе на Книж. Дружество.)

Сѣмейството.

Въ единъ челядь или семейство всички иматъ единъ и сѣщый интересъ, защото всички участвуватъ въ общото благополучіе. Нѣма никой отъ неговитѣ членове, който да не спомогне на семейството съ нѣщо съразмѣрно на силѣтъ си и на способноститѣ си. Единъ прави това, а другъ онова; но дѣятелността на всякого одного отъ тѣхъ бива за всички, както и дѣятелността на всички е за всякого одного. Малко ли иматъ или много расподѣлятъ го, като братія, защото нѣма никаква разлика между жителитѣ на семейното огнище. Въ таквось едно семейство никой не остава гладенъ, защото когато всички ся трудятъ и всички ся обичатъ то и всичко бива изобилно въ този домъ. Чашата, кояко Богъ е напълнилъ съ дарбитѣ си, минува отъ рѣкъ на рѣкъ и всякой расхладява устнитѣ си отъ тѣзи чашѣ, т. е. всякой членъ ся наслаждава отъ всичкитѣ добрини на туй семейство. Защото както най-старыйтъ тѣй и най-малкото дѣте, както онзи който не може или не е въ сѣстояніе вече да работи, тѣй и онзи който ся враща въ кѣщи отънѣлъ въ потъ отъ работѣ, всички иматъ еднакво право като членове на едно семейство. Изобщо, радость и скръбъ сѣ за тѣхъ общо нѣщо, и ако единъ отъ тѣхъ е недѣгавъ или боленъ, или ако стане некадѣренъ да работи, другитѣ го хранятъ и му пригодяватъ, така щото никога и въ никое обстоятелство не ся занемарява страждущийтъ членъ отъ семейството да оя не грыжатъ за него другитѣ и да му не пригодяватъ; таквось благословено нѣщо е, драги мои читателки, семейството и семейственный животъ.

Найпослѣ, каквы други имена има на тозь свѣтъ по-хубавы и по-сладкы отъ имената Тате, Мамо, Сынокъ, Брате и Сестро които ся чуѣтъ въ семейното жилище?

Економія и редъ

Видишь ли, дъще, онъзь иглицѣ тамъ до прозорецтъ ? казваше една майка на момичето си. Земи ѣж, чедо, и забоди ѣж на топчинкѣтъ за иглыть, що е на гергевтъ ти, защото едно разумно и прикѣтно момиче не трѣба да остава да ся изгубва нищо. — Мъхъ, еднаж игла ! отговори момичето ѣ Пенка ; какво ще ѣж правѣж ? Имамъ толкозь иглы на топчинкѣтъ си.

Дъще, наистинѣ че една иглица е твърдѣ малко нѣщо, но това е единъ много добръ обычай за еднаж жена, да наблюдава всякога домашнѣтъ економіѣж, да не прѣзира нито най-малкото нѣщо, и да знае какъ да ся ползува и отъ най-малкытъ нѣща. Защото оназь жена която прѣзира еднаж иглицѣ, тя привыква да прѣзира утрѣ и единъ кончець, а за-утрѣ и парцалче памучно или вълнено, и най-послѣ тя достига до тамъ дѣто да не прикѣтва нищо и да не спистява ни маслото, ни хлѣбтъ, ни солтъ и толкозь други работы които само чрѣзь спистяваніето сѣ *берекетны*. Една жена честна, прилѣжна (мукаятъ) на работѣтъ си и спистовна, е богатството на кѣщѣтъ, тя е неосцѣнимо съкровище за мъжа. И кой знае, дъще, да ли не ще ти потребѣ единъ день тазъ иглица, или туй петаче което сега незачиташ за нищо, но което нѣкога свършва голѣмѣ работѣ.

Забълѣжи еще, чедо, че редѣтъ е голѣма помощ за економіѣтъ. Ако всяко едно нѣщо е добръ спастрено, ако е всякога на мѣстото си, не става *заянѣ* и тогазь нищо не ся изгубѣ, когато безредицата и разнебытството докарва съвѣтъ противното, и принудены смы тогазь да купуваме повторомъ онова, което ся е распиляло и развалило. А освѣнъ туй, дъще, трѣба да имамы редѣ и въ разноскытъ си, за да бѣдѣтъ и тѣ съразмѣрны съ доходытъ ни, тѣй щото да не задлѣжняваме никога. А лесниѣтата съ койкѣто можемъ да избѣгнемъ отъ голѣмытъ дългове е, да не правимъ никога малкы дългове ; защото малкытъ дългове растѣтъ като топче отъ снѣгъ, грамадноста на което расте споредъ колкото го валяшь по снѣгътъ. А че редѣтъ и спистяваніето (економіѣта) сѣ срѣдството

чрѣзъ което може нѣкой да придобие голѣмъ имотъ, слушай, дъще, да ти прикажъ що е станѣло прѣди нѣколко врѣме въ Парижъ, много страдалнѣтъ столицѣ на френцитъ.

Едно момче, сынъ на единъ сиромашъ работникъ, трѣгнало отъ селото си да иде на Парижъ и носяло едно прѣпорѣчителено писмо до единъ много богатъ банкиринъ. Като стигва въ Парижъ, прѣдставя се прѣдъ банкирина та му поисква да го настави на работѣ; но понеже този господинъ нѣмалъ тогази праздно мѣсто да го настави на работѣтъ си, горкото момче враща се отъ тамо наскърбено и нажалено, защото като чуждинче и безъ покровитель не знаело до кого да прибѣгне.

А на отхожданіе, като минавало прѣзъ дворѣтъ на банкирина умыслено и увѣсено, съгледва на земѣтъ една игла навѣжда ся та ѣкъ зема и ѣкъ забожда съ вниманіе на дрехѣтъ си. На онзи часъ банкиринѣтъ ся случилъ на прозорецѣтъ, и като видѣлъ момчето що направило съ иглѣтъ, казалъ на умѣтъ си — Ето едно дѣте, което при всичкото си накаляваніе не забравя добрыйтъ обичай на прикѣтваніето и не прѣзрѣ да прибере една иглицѣ; това показва че то ще бѣде едно дѣте редовно и знае какво ще каже економія. — Тутакъ си почука на прозорецѣтъ да ся върни момчето, и то смутено побърза да ся върни и възлѣзе пакъ при банкирина който му казалъ: — Сынко, като поразмыслихъ, видѣхъ че имамъ нуждѣ отъ едно момче което да ми прѣписва писмата; и тѣй наставямъ тя на тѣзъ работѣ и опрѣдѣлямъ ти 300 франгы заплатѣ за годишѣ, а че сетнѣ пакъ щемъ видѣ.

Момчето пріе туй прѣдложеніе съ благодареніе и ся настави при банкирина, като изпълняваше длѣжностѣтъ си съ таквѣзи ревностъ и присърдце, штоо банкиринѣтъ останѣ много благодаренъ отъ него. Слѣдъ една годишѣ назначи му заплатѣ 1200 франга. А на другѣтъ годишѣ станѣ най-горенъ чиновникъ, послѣ съдружникъ, и най-послѣ, понеже банкиринѣтъ бѣше остарѣлъ вече, за да ся успокои на старостъ, постави го управитель на голѣмыйтъ си имотъ, който разумныйтъ този момѣкъ умножи до толко, штоо най-послѣ станѣ самъ притяжатель и управитель

на едно таквозь грамадно богатство, щото заемаше и на царѣтъ. Това момче ся казуваше Лаффитъ и за неговѣ честь има въ Парижъ и до днесъ единъ пѣтъ до Италианскѣтъ улицѣ, и този пѣтъ ся казва *пѣтъ Лаффитовѣ*.

Ето, дъще, добрытъ слѣдствія на редѣтъ и на економіѣтъ; и тѣй, бѣди спистовна и редовна въ работѣтъ си; ако да бѣше ты момче, това быхъ ти казала и тогазь, защото редѣтъ и економіята сѣ потрѣбны и на момчето както и на момичето.

Майка съвѣтува момичето си

Любезно мое чедо, ела послушай майкѣ си, която ты обыча, и помни всякога слѣдующытъ нейны съвѣты:

«Ако употрѣбывашь като водитель и правило въ поведѣніето си здравыйтъ разумъ, ще да оздравишь за себе си едно добро бѣдуще. Разумността нека ти бѣде единственното украшеніе; отбѣгвай же, дъще, онова което казвать новѣ модѣ дрехы и убійственното онова желаніе дѣто да искашь да ся показвашь хубавица съ прѣмѣны и приструвки; защото това показва характеръ безразсѣдливъ. Най-големата прѣмѣна и най-сгодната прилика на природѣтъ е простотата; а само добрытъ дарованія и прѣимущества сѣ конто най-много расхубавявать всяко женско и мѣжко. Когато сутринъ гледашь единъ прѣкрасенъ шипокъ примысли че вечеръта твърдѣ е възможно да го нѣма вече; тѣй сѣщо и една болѣсть може въ една минутѣ да сѣсипе каквѣто и да е хубость; а само онази мома было или жена, която е украсена съ добродѣтель, само ты остава всякога прѣкрасна, защото добродѣлитѣ не ся сѣсипвають отъ никоѣкъ болѣсть.

Ако бы случайно въ растояніето на живота ты да ты сполѣти нѣкоя злочестина, бѣди великодушна, защото страхливостъта е слѣдствіе на отчаяніето, и тежко и горко на оногозъ челоувѣка, който ся отчайва въ каквѣто и да е злочестинѣ; благородното и доблественното сърдце прѣзира всякѣ злочестинѣ и прѣтърпява ихъ безропотно благодарящецъ Бога. Но ако бы, чедо, да ты даде Господъ да станешъ богата, бѣди милостива къмъ сиромасытъ и да ми-

лънешь за тѣхъ, бѣди утѣшеніе на сълзытъ имъ и помни че *«който дава милостыниѣ на сирожасытъ, дава назаимъ Богу. А блазъ на оногозъ който дава назаимъ Богу, защото ся награждава стократно.*

Дыще, бѣди всякога сладкодумна, честна, привѣтлива и разумна, и отбѣгвай всякога да не подражавашь на любоудничавытъ жены; защото, чедо, ты ще бѣдешь хубавица, когато срамежливостъта разхубавява лицето ти съ причервяваніето си и добродѣтели украсяватъ сърдцето ти.

Дано въ послѣднійтъ часъ на живота си можъ да кажъ че съмъ избавила момичето си отъ всякъ опасность, и азъ ще умрѣ твърдѣ благодарна, ако видѣхъ че испълнявашь горнитъ ми съвѣты. „

Корнелія Гракховица

Римлянка.

Корнелія прочутата майка на славнытъ Гракховцы въ Римъ, подиръ смъртътъ на съпруга си, който остави дванадесеть дѣца, съ достопохвалнѣ разумность посвети всичкытъ си грижи, какъ по-добрѣ да възпита чедата си. Отъ дванадесетьтъ ѣ дѣца само три доживѣхъ до по-зрѣлъ възраст; а тѣ бѣхъ една дъщеря на име Семпронія, която ся ожени за Циціона втораго, и двама сынове Тиверій и Гай, които тя възпита съ таквозъ прилѣжаніе, щото ако и да казватъ че тѣ были природно добри и способни, възпитаніето имъ обаче ползувало ги много повече отъ колкото природата имъ помогнѣла да стацѣтъ добри и достойни граждани.

Отговорѣтъ който тази достойна майка, Корнелія, даде на еднѣ другѣ женѣ, въ случай на разговорѣтъ имъ за гызденіето и драгоценнытъ украшения на женытъ, е знаменитъ по това че съдържава голѣмѣ поука за всичкытъ майки въ всяко врѣме.

Веднѣжъ дошла при неѣ на посѣщеніе нѣкоя си жена изъ Кампаніѣ, богата но суемудренна, която обычала много да ся гызди и да ся хвали съ скѣпытъ си прѣмѣны и украшения; нейнытъ приказкы не были освѣнь за елмазенытъ ѣ цвѣтя и прѣстени, за бисерытъ и другы кычо-

ри, които носяла и посочила на Корнелиѣ, а между това ѣ помолила да покаже и тя своитѣ скъпоцѣнны украшенія. Корнелия на този часъ обраща разговорѣтъ връзь други нѣща, додѣ пристигнатъ отъ училището сыноветѣ ѣ, на които было врѣме да си дойдѣтъ.

Като си идватъ дѣцата и влѣзватъ въ стайктѣ при майка си, Корнелия ги прѣдставя на гостянкѣтъ си и казва: *“Ето моитѣ безцѣнны камъни и единственитѣ украшения, които азъ почитамъ и за които ся най-много грымѣжъ.”*

И наистина таквызъ едни украшения, понеже сѣ сила и утвърженіе на обществата, тѣ задаватъ на женѣтъ блескъ и хубость много по-голѣмѣ отъ всяка другѣ скапѣ прѣмѣнѣ и гыздость.

Длъжностъ да любимъ Бога

Ный смы длѣжны да любимъ Бога нашійтъ Създатель о-свѣнъ за всичкитѣ му други добрини еще и за това дѣ-то ни е далъ силѣтъ да можемъ да любимъ; защото като Създатель той можеше да ни създаде темеруты, наклмены, неспособны да любимъ и недостойны да ны любятъ, и слѣдователно неспособны и недостойны за онова най-голѣмото благополучіе на свѣтътъ, което осыщамы и на кое-то ся наслаждаваме когато виждамы че смы любезны на други-тѣ.

Ако бы Богъ да ся оттегляше съвсѣмъ отъ земіѣтъ, то щѣхѣ да липсатъ отъ неѣ не само всичкы онѣзи до-столюбезны свойства, които произвеждатъ любовѣтъ, но и самата онази способность и сила: да любимъ; и тогазы ный щѣхмы като лошитѣ онѣзи духове да станемъ не само достойны за умразѣ, но като тѣхѣ щѣхмы и да ся мразимъ едни други.

Всяко нѣщо което ся прѣдстави прѣдъ очитѣ ни на свѣ-тѣтъ изисква отъ насѣ чувства които да съотвѣтствуютъ съ характерѣтъ му; тѣй сѣщо, ако е достойно за чуде-ніе има въ себе си природно и несумнително дарованіе за да ны прави да ся чудимъ; ако е достойно за почитаніе има дарованіе да привлѣча нашето къмъ него почитаніе и

уваженіе; ако е ужасно и отвратително произвежда въ насъ ужасъ и отвращеніе; ако е прѣкрасно и достолюбезно изисква отъ насъ любовъ и прави ны да го обычамъ. Но Богъ е съвършено и беспрѣдѣлно достоинъ за любовъ, и даже самъ той е *самата любовъ*.

Испытай кое да е хубаво и прѣкрасно нѣщо въ свѣтътъ и ще видишь че всичката негова красота не е освѣнъ малко едно отраженіе отъ Божіиѣтъ пълнѣ красотѣ.

Тогазъ прочее, когато Богъ е источникъ на всякъ красотѣ и любовъ, когато е *Той* толкозъ достолюбезенъ, колко голѣмѣ длѣжностъ имамы ний да го любимъ отъ всичкото си сърдце и душѣ? Ей и длѣжността ни е таквази отъ койкто и самъ той не може да ны развърже, освѣнъ ако бы да промѣни характерътъ си, и да прѣстане отъ да е толкозъ достолюбезенъ; това обае не може да бѣде, защото **БОГЪ Е ЛЮБОВЬ**.

Хронологія и исторія.

Хронологіята или лѣточисленіето и землеописаніето сѣ двѣтъ очи на исторіиѣтъ; защото чрѣзъ землеописаніето научаваме мѣстото дѣто е станѣло, а чрѣзъ лѣточисленіето врѣмето по което е станѣло това или онова историческо събытіе.

За хронологическѣ епохѣ или *годиниѣ* ся зема таквозъ едно важно събытіе, което може да ся тури като бѣлѣгъ за единъ или много народы, отъ който бѣлѣгъ наченватъ тѣ да броятъ годиниѣтъ си.

Христіанскыѣ народы смѣтатъ онова що е станѣло на свѣтътъ като започенватъ отъ роженіето на нашътъ Спаситель, което станѣло въ 3984-тѣ годиниѣ отъ създаване мѣра, и това лѣточисленіе ся казва *Христіанско лѣточисленіе* или *Христіанска година*. Онова което ся е случило прѣди Рождество Христово броятъ го като наченватъ отъ годиниѣтъ на туй забѣлѣжително събытіе и възлѣзватъ до годиниѣтъ отъ създаване мѣра, а всичкыѣ събытія отъ Рождество Христово смѣтатъ ги като започенватъ отъ годиниѣтъ на истото събытіе и слѣзватъ до днешното врѣме.

Отколѣвинитѣ народы имали разны хронологіи: Вавилоп-

цитѣ считали отъ въцаряваніето на Набонацара 747 год. прѣди Христа; Гърцитѣ отъ Олимпіядитѣ слѣдъ Морейскѣтъ (Пелопонесскѣтъ) войнѣ 776 год. прѣди Христа; Римленитѣ отъ направеніето на Римъ 754 год. прѣди Христа; най-послѣ Моамеданцитѣ отъ Егърж (побѣгваніето Моаметово) 622 год. слѣдъ Рождество Христово.

Исторіята е достовѣрно изложеніе на по-достоабыльжнитѣ чловѣчески дѣянія, еще и на другитѣ събитія, които сж подѣйствували непосредственно или посредственно на благополучіето или злополучіето на чловѣческиятъ родъ.

Исторіята изобщо ся дѣли на четири части. 1, *Древняя Исторія*, която ся простира отъ създаіе міра до паденіето на западнѣтъ Римскѣ имперіѣ (отъ 3984 прѣди Х. — 476 слѣдъ Х.). 2, *Исторія на срѣднитѣ вѣкове*, която наченва отъ паденіето на западнѣтъ Римскѣ имперіѣ и свършва съ прѣвземаніето на Цариградъ отъ Турцитѣ (476 — 1453 слѣдъ Х.). 3, *Нова Исторія*, която ся простира отъ паденіето на Цариградъ до голѣмѣтъ Френскѣ революціѣ. (1453 — 1789) 4, *Свѣрѣмenna Исторія*, която ся простира отъ Френскѣтъ революціѣ до днесъ.

С м ѣ с и ц а.

Нѣкой си духовникъ сказвалъ едно врѣме слово въ единѣ черквѣ, и прѣдставилъ въ словото си ужъ като че ся намѣрвалъ прѣдъ райскитѣ врата, дѣто имало и много жени да чакатъ да ся отвори рай за да влѣзатъ; но като чакали тамъ, казвалъ той, тѣ пакъ ся одумвали една другъ, за да не загубатъ врѣме и да не си забравятъ хубавитѣ занаятъ на клюкарството.

Като настанѣло врѣме да ся отвара рай, една чорбаджійка и хаджійка избутва всички другы, испапуля ся на прѣдъ и похлопва на вратата. “Кой е, попытва св. Петръ. — “Азъ съмъ, отговаря единъ натѣргенъ гласъ, чорбаджійката хаджи * * ица.”

— “Коя си? попытва пакъ небеснитѣ вратарь срѣднто (види ся да му е было мрднѣло нѣщо бръчката.) Хж! ты ще си чорбаджійката дѣто не оставяше ни горнѣ махлѣ ни долнѣ да тичаш по клюкы! Ты ще си дѣто ся цапаше съ бѣлило и червило. Ты ще си дѣто носеше лъзовны косы: чорбаджійката дѣто си биеше слугитѣ по дваждъ по триждъ на день, на ли си ты? Ты ще си онаждъ чорбаджійка и хаджійка дѣто на иконитѣ палеше за двѣ пары свѣщъ, а на модитѣ изгаряше по двѣ хыледы. Не си ли ты дѣто въ черквѣ не ходяше за друго освѣнь да си карашъ за тронове и да искашъ все ты на-

прѣдъ да стоишь? Ты ще си туй хубосинцата хаджійка и чорбаджійка, и си дошла и тукъ да излѣзешъ напрѣдъ, да сѣднѣшь на чело а? Да ся махашъ отъ тукъ. Тука нѣма хаджійки, чорбаджійки никакъ: нѣма тронове, нѣма моды, нѣма бѣяло, нѣма червило; рай е чистъ отъ таквызъ мръсоты; а клюкы да ходишь да правишь и да размиравашъ райскытъ жители не ше ти е коліе.

— А къдѣ да идѣ, горкана азъ сега, свягче Божій, рѣкла нашата чорбаджійка съ умплень гласъ и усерьило лице.

— ИДИ ПО ВРАГА, отговорилъ гнѣвно св. Петръ.

Нѣкои Господжи мѣрjali веднѣжъ одного философа защо не дава на дѣщерѣхъ си да учи странны языцы. О, за языкытъ на женѣтъ и единъ само языкъ е доста! рекъ той.

— На еднѣ женѣ родиннытъ ѣ направили забѣлѣжкѣ, че дѣцата ѣ стоятъ нѣкакъ все умыслены и тѣжны. Незнайкѣ, *мари*, рѣкла тя що сѣ таквызъ; все гы бѣлѣ да бѣдѣтъ весели, а тѣ не ставатъ.

Забѣлѣжено е че явеніето на истинната любовь въ свѣтътъ е, каквото явеніето на призрацытъ и вѣдытъ; всичкый свѣтъ говори за тѣхъ, но малко сѣ оявѣзъ конто могатъ да кажѣтъ че сѣ гы видѣли.

Пролѣтъ

Ты пакъ ся завращашъ, о пролѣтъ и младость,
Съ цвѣтливѣхъ ногѣ,
И пакъ ся завраща и драгость, и радость,
И цвѣтъ, и злака!
На яворъ въ горѣ гѣргорица възспѣва
На тебѣ хвала;
Овчаръ тя здрависва на злачнѣхъ моравѣ:
«Добрѣ си дошла.»
По цвѣтны страница овчарка засмѣна
Бере мензохарѣ,
На кыткѣ го кычи, на кыткѣ бесцѣнѣхъ
Овчерю на дарѣ!
Въ ограды, въ градини, въ горы и въ долины
На вредѣ ся отзывать любовны пѣснѣ;
Все тебе посрѣщатъ и радость осѣщатъ
Човѣцы, животны по всичкы страны!

— Завраща ся пролѣтъ и цвѣнува цвѣте,
Сърдце, разбуди ся, замрѣло сърдце,
И развесели ся какъ въ прѣдни деніе....
Но ахъ, вечъ за менъ безвъзвратно отлѣте
Пріятното врѣме на младость въ свѣта!
Завяжѣхъ, извяжѣхъ, и вечъ не цвѣтиѣ.

Чертежъ Второй.

Отъ образцытъ за ржкодѣіе.

Приложенный-тъ въ настояща-тъ книжицѣ чертежъ служи за два начина.

1) Като образецъ за плетенѣ работѣ, мрѣжастѣ (кресе).

Въ тозъ случай всяка боцина (страна) отъ кой-то и да е четверокожтникъ трѣба да става отъ 4 иглуванія (тъй щото всякой четверокожтникъ ще става отъ 16 иглуванія) а вътрѣ въ четверокожтникъ-тъ трѣба да ся образувать 4 стѣпа, всякой пакъ отъ 4 иглуванія.

2) Като образецъ за везаніе или шіеніе на постелкы (тапишери).

Въ този случай работише-то става на канѣж книженѣ или лѣнянѣ.

А понеже везаніето (шевѣтъ) не може да стане само изъ единъ шаръ было отъ копринѣ или отъ вълны и дрѣ. то нашарваніето на всякѣ часть ся оставя на остроумно-то изяцно чувство на Господжитѣ везачкы. Освѣнь това Господжитѣ читателкы, мыслимы, сѣ въ положеніе да приспособяють този чертежъ и безъ нашего расприваніе, което става твърдѣ мѣчно поради разнообразность-тъ кой-то може да ся измысли въ приспособяваніето на образецытъ.

Шлемо до редакціѣтъ.

КАЗАНЛѢКЪ. — Почтенный Господине П. Р. Славейковѣ въ Цариградѣ.

Неможе да бжде по-добро избираніе отъ това което Ваше словесіе сте избрали въ образа на Р у ж и ц ѣ за да ны подсѣщате и одѣлате насъ простытъ глупавы и вѣучены жены.

Дерзайте Р-не, и не ся отчайвате въ това ся свято прѣдпріятіе, макаръ и да ви е токо трудно.

Азъ ви честитѣ добръ успѣхъ въ нейното издаваніе, и ви поднасямъ приключеня прѣводъ, плодъ на слабого ми перо, да му дадете мѣсто въ стѣповеты ѣ, ако го намѣрите, че отговара что годѣ на нейното прѣдначертаніе.

Рахылъ Д. Душановъ.

Отговоръ.

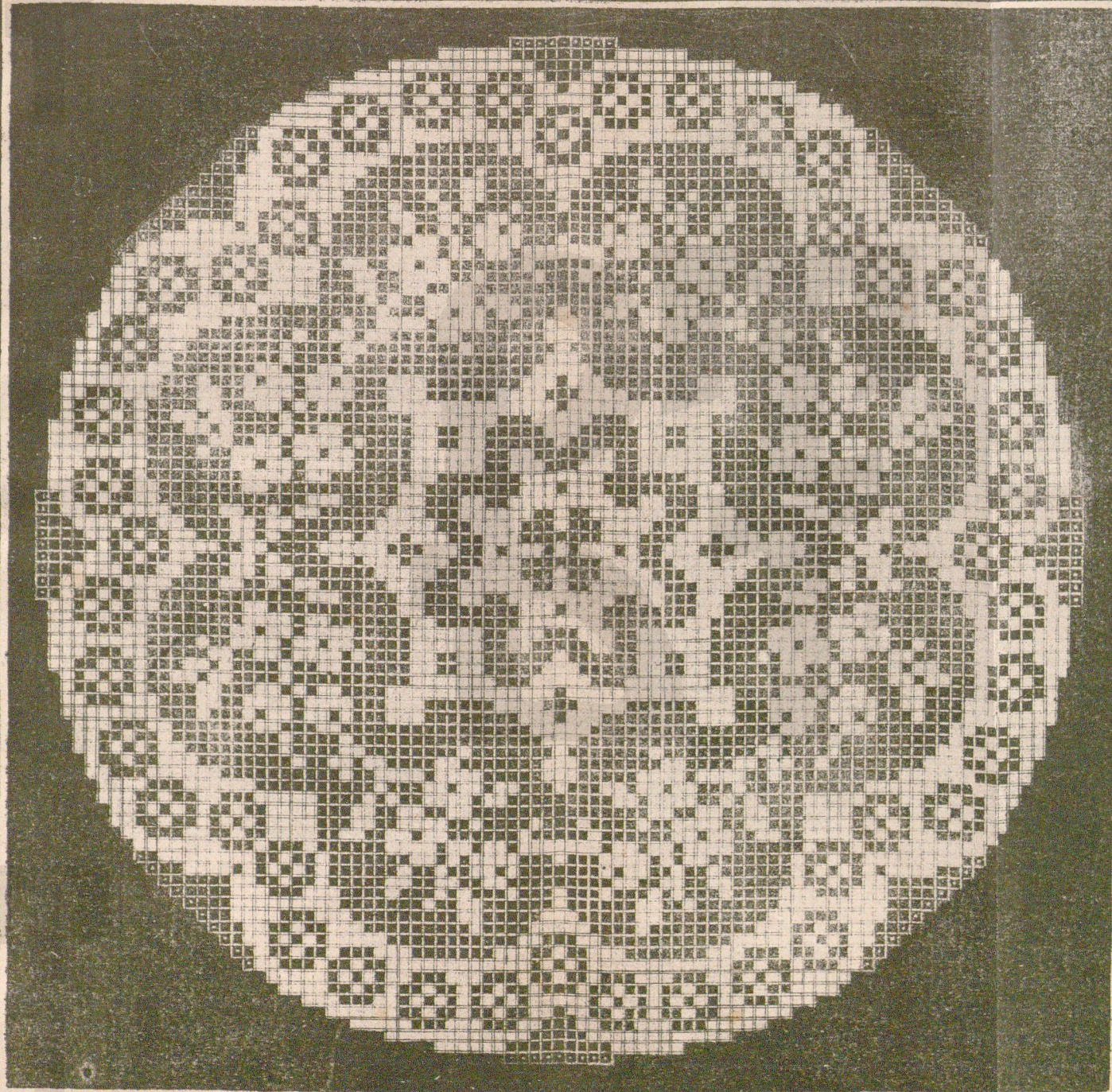
ЦАРИГРАДЪ — Господже! Насърдчваніята ви за издаваніето на Р у ж и ц ѣ много хванѣхъ мѣсто, защото доходѣ на врѣме. Азъ бѣхъ на отчайваніе въ това ся прѣдпріятіе, защото не ся обадихъ до сега спомоществователи нити за 100 книжкы, а едѣва ли има 10-тина да сѣ платили. Второй брой е готовъ за печатъ прѣди мѣсяцъ и повече а едѣва сега ся печата. Знаете ли защо? Защото вѣла пары за хартиѣ да ся купятъ! И срамно и жално но истинно е. Какъ и да е обаче, азъ не щѣ ся спрѣ и прѣдъ тѣзи мѣчнотѣжъ, и пѣвный вашъ полъ ще види и 3-й и 4-й брой отъ посветеното нему списаніе, само дано покажеше и той отъ своѣхъ странѣ едно по-гольмо честолубіе за поддържаніето му. Вашій прѣводъ ако ся не смѣсти въ 3-й брой ще излѣзе на еднѣ особенѣ книжицѣ. Не ны лишавайте отъ съдѣйствието си въ прѣводданіе на разны нравственны шіесы; но въ сѣщото врѣме, достоуважаема Господже, и не чакайте отъ насъ нѣкое по-друго възмездіе освѣнь онова на почитаніето, което вѣпно заслужвате.

П. Р. С.

Оженваніето ся ражда отъ залибаніето, както оцетѣтъ отъ виното.

Оженваніето наслѣдва влибаніето, както дымѣтъ пламѣна.

УЖИЩА
КНИЖКИ ЗА ЖЕМЫТЪ
КНИЖКА 2

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

Ружица или редъ книжки за женитѣ, издаваны по единъ книжкѣ на мѣсець отъ 2 печатны листа съ образецъ за везаніе. Цѣна за едно годишно теченіе половинъ лрлж т.

Книжка 2.

СЪДЪРЖАНІЕ. — Жената. — По възпитаніето. — Цѣръ за хубость — Кръстоносна война противу облеклото на женитѣ. — Здравіето и хубостта на женитѣ, — Новата мода. — Женскыѣ Дружства. — Семейството. — Економія и редъ. — Майка съвѣтува момичето си. — Корнелія Гракховица. — Длъжность да любивъ Бога. — Хронологія и Исторія. — Смѣсница — Приповѣдки. — Стихотвореніе (пролѣтъ) — Расправа върху вторый чертежъ за ржкодѣлята. — Писмо и отговоръ.

Пчелица редъ книжки за дѣцата, издаваны по единъ книжкѣ на мѣсець отъ единъ печатенъ листь. Цѣна, годишното теченіе едно бѣло меджидіе.

Книжка четвърта (подъ печать).